

LITERATUUR

Antwerpse bankier verkoopt unieke stukken van Paul Van Ostajen en Felix Timmermans

Links: "Het gaat om de belangrijkste collectie Vlaamse literatuur van de negentiende en twintigste eeuw in privébezit", zegt Nele Hendrickx. Rechts: Dirk-Emma Baestaens in zijn bibliotheek. FOTO'S JAN VAN DER PERRÉ

Letterenhuis in één klap schatrijk dankzij aankoop privécollectie

Feest in het Antwerpse Letterenhuis. In één klap krijgt het Museum en Archief voor de Vlaamse Letterkunde een schat aan handschriften van Paul Van Ostajen, Felix Timmermans en Hugo Claus erbij. De stukken zijn afkomstig van de Antwerpse bankier Dirk-Emma Baestaens, die zijn fabelachtige privéverzameling Vlaamse literatuur verkoopt.

In de wereld van bibliofielen heeft de collectie van Dirk-Emma Baestaens een mythische faam. De financieel expert erfde de boekenliefde van zijn vader, die zijn leven verdeelde tussen een drukke advocatenpraktijk en de jacht op unieke boeken en handschriften. Vader Baestaens had een voorliefde voor Gezelle en Streuvels, maar wist via Gaston Burssens al belangrijk materiaal van Van Ostajen te verwerven. Dirk-Emma Baestaens beet zich vast in zijn lievelingsdichter Van Ostajen en breidde de collectie uit met alle belangrijke naoorlogse schrijvers.

Daarnaast legde hij verzamelingen aan van middeleeuwse Antwerpse incunabelen, eerste drukken van Balzac, werk van Gerrit Achterberg en een groeiend overzicht experimentele literatuur van na 1960. Alles kreeg een plaats in een fraaie bibliotheekzaal, die met de jaren overvol geraakte. "En dan groeit het besef dat je niet alles kunt doen", zegt Dirk-Emma Baestaens. In december 2018 besliste hij om een nieuwe bestemming te zoeken voor zijn overzicht Vlaamse handschriften van 1820 tot 1970. "Ik vond dat mijn vader en ik gedaan hadden wat we konden. Het is een mooi afgerond geheel. De oudste stukken zijn aan onderhoud toe dat niet meer door één persoon kan worden verricht. Ik wilde als verzamelaar meer naar de toekomst werken met moderne en meer grafische literatuur."

Als fonds bewaard

Even speelde Baestaens met het

idee om stukken afzonderlijk te verkopen via veilingen en antiquariaten, maar al snel kwam het Letterenhuis in beeld. "Het was geïnteresseerd om het geheel te bewaren in een fonds Baestaens. Als referentie naar mijn vader vond ik dat een mooi gebaar. We kwamen gemakkelijk tot een juiste overeenkomst."

Schrik voor het zwarte gat of lege bibliotheekkasten dreigt onmiddellijk voor de geboren collectionneur. "Ik blijf verzamelen", verzekert Baestaens. "Op Brafa heb ik zopas weer een topstuk kunnen kopen. Geen Streuvels of Gezelle meer, dat hoofdstuk is afgesloten. Ook geen Van Ostajen. Gelukkig koester ik van hem nog

wel al zijn dichtbundels en foto's met opdrachten. Die zitten niet in het fonds. Ze blijven bij de hand in mijn bibliotheek."

Nog meer boekenstad

"De collectie Baestaens mochten we niet laten voorbijgaan", vindt Antwerps schepen van Cultuur Nabilla Ait Daoud (N-VA). "Antwerpen is niet alleen de stad van diamant en mode, maar ook van letteren en boeken. Zo'n kans om onze reputatie op dat gebied te verstevigen, krijgen we maar eens per mensenleven. Die collectie moesten we gewoon verwerven."

Het Letterenhuis kreeg daarvoor niet alleen steun van de stad Antwerpen, maar ook van de Vlaamse

overheid. Over het aankoopbedrag werden geen details gelost, maar volgens specialisten ligt dat behoorlijk lager dan wanneer de stukken in de handel zouden zijn gekomen.

"Zonder twijfel hebben we de belangrijkste collectie Vlaamse literatuur van de negentiende en twintigste eeuw in privébezit verworven", oordeelt Nele Hendrickx, directeur van het Letterenhuis. "De belangrijkste auteurs zitten erin, met allemaal bijzondere stukken. Dirk-Emma Baestaens heeft verstandig verzameld met alleen relevante stukken die een coherent verhaal vertellen. Ze vormen een gedroomde aanvulling op ons bezit."

Tentoonstelling

Nu al staat vast dat het Letterenhuis met de eigen schatten van Van Ostajen en de aanwinsten van Baestaens in 2021 een tentoonstelling gaat maken over *Bezette Stad*, de grensverleggende poëziebundel die dan net een eeuw oud is. In het fonds Baestaens zitten drukproeven van de bundel, maar ook de brieven die illustrator Oscar Jespers naar Paul van Ostajen en zijn verloofden Emmeké in Berlijn stuurde, met de eerste schetsen van de revolutionaire lay-out van het boek.

Niet alleen tentoonstellingsmakers, ook literatuuronderzoekers kunnen aan de slag. Zo bevat het fonds Baestaens een eerste voorstudie van *De Vlasschaard* van Streuvels en vier verschillende stadia van zijn boek *Land en leven in Vlaanderen*. Door handschrift, typescript, verbeterde drukproef en definitieve uitgaven naast elkaar te leggen, ontstaat er inzicht in het literaire creatieproces.

Donderdag werd de deelcollectie Van Ostajen overgedragen aan het Letterenhuis, in juni verhuist de rest. Het fonds Baestaens wordt digitaal ontsloten en referentiestukken komen in de vaste opstelling.

FRANK HEIRMAN

BLIKVANGERS FONDS BAESTAENS Hebbedingen van Conscience tot Claus

De collectie bevat handschriften van romans en verhalen zoals *Rikke-tikketak* van Conscience, *Het land en leven in Vlaanderen* van Stijn Streuvels, *Pallierter* en *Het kindeken Jezus in Vlaanderen* (boven) van Felix Timmermans en een stuk van *Het tankschip* van Willem Elsschot. Andere schatten zijn handgeschreven gedichten van Guido Gezelle, Karel van de Woestijne en Paul van Ostajen.

Van *Zot Polleke* wist Baestaens ook een van zijn zeldzame kunstwerken te bemachtigen, een experimentele kleurpotloodtekening uit 1919 (midden) die hij aan zijn vriend René Victor schonk. Een curiosum is de bestelbon van de stad Antwerpen voor twintig exemplaren van Van Ostajens debuut *Music-Hall* uit 1916. Van Hugo Claus zijn er twee toneelstukken (onder) en een tv-scenario. (fh)

FOTO LETTERENHUIS

FOTO JAN VAN DER PERRÉ

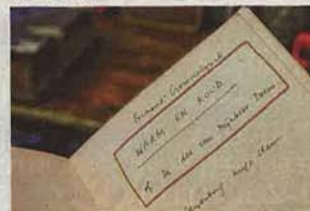

FOTO LETTERENHUIS